

หลักสูตรการฝึกอบรบสาขา
การดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง
(หลักสูตรเรียนไม่เต็มเวลา)

ศูนย์การุณรักษ์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์
คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2561

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
ชื่อหลักสูตร	3
ชื่อวุฒิ	3
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	3
หลักการและความจำเป็นในการเปิดหลักสูตร	3
กำหนดการเปิดฝึกอบรม	4
อาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม	4
คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	7
จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม	7
ระยะเวลาในการฝึกอบรม	7
สถานที่ฝึกอบรม	7
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	7
แนวทางการฝึกอบรม	8
การฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน	8
การฝึกอบรมขั้นสูง	12
การประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรม	14

หลักสูตรการฝึกอบรมสาขาการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง
ศูนย์การอนุรักษ์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. ชื่อหลักสูตร

(ภาษาไทย) หลักสูตรการฝึกอบรมทีมสุขภาพสาขาการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง
(ภาษาอังกฤษ) Training program in Palliative Care

2. ชื่อวุฒิ

(ภาษาไทย) ประกาศนียบัตรสาขาการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง
(คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
(ภาษาอังกฤษ) Certificate of Palliative Care (KKU)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. หลักการและความจำเป็นในการเปิดหลักสูตร

การบริหารดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง (Palliative care) เป็นสาขาที่ยังใหม่ในประเทศไทย ในขณะที่เทคโนโลยีทางการแพทย์ก้าวไกล รวมถึงสภาวะโรคของประเทศไทยพัฒนาไปในทิศทางของโรคเรื้อรัง ซึ่งมักผ่านการรักษาอย่างยาวนาน เมื่อก้าวสู่ระยะสุดท้ายของโรคจำเป็นต้องมีทีมบริหารดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคองเข้ามาร่วมให้การดูแล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลแบบเป็นองค์รวม ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เชื่อมประสานเพื่อให้เกิดการดูแลอย่างต่อเนื่องจนกว่าผู้ป่วยจะเสียชีวิต และให้การดูแลประคับประคอง ครอบคลุมตลอดการดำเนินโรคของผู้ป่วยรวมถึงการดูแลหลังการสูญเสีย องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้นิยาม Palliative care ว่า เป็นการดูแลเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว ที่มีโรคที่คุกคามต่อชีวิต รวมถึงการป้องกันและบรรเทาความทุกข์ทรมาน เน้นการดูแลแบบเป็นองค์รวมทั้งด้าน กาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ หลีกเลี่ยงการรักษาที่ไม่ก่อเกิดประโยชน์ ทำให้ผู้ป่วยได้จากไปอย่างสงบ สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ในปี พ.ศ.2555 นพ. เต็มศักดิ์ พึ่งรัศมี ได้เคยทำการสำรวจจำนวนแพทย์และพยาบาลที่ผ่านการอบรมด้าน Palliative care ระยะยาว พบว่ามีจำนวนไม่ถึง 10 ราย และส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในโรงเรียนแพทย์ ในขณะที่โรงพยาบาลระดับจังหวัดต่างๆ ไม่มีทีม Palliative care ที่มีความเชี่ยวชาญในการให้การดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้เลย จึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องทำการฝึกอบรมให้เกิดทีมสุขภาพด้านการบริหารดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคองที่มีความสามารถในระดับที่สามารถจัดบริการที่มีประสิทธิภาพในระดับโรงพยาบาลจังหวัดหรือโรงพยาบาลศูนย์ ซึ่งเป็นผู้ป่วยระยะท้ายที่มีความซับซ้อนและเป็นแม่ข่ายให้คำปรึกษา รวมถึงทำเรื่องการฝึกอบรมแก่ทีมสุขภาพ

การฝึกอบรมด้าน Palliative care แบ่งระดับออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) Specialist Palliative care คือ การฝึกอบรมระยะยาวเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำงานในโรงพยาบาลระดับใหญ่ ซึ่งผู้ป่วยมีความซับซ้อน ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนระดับนักศึกษา แพทย์ประจำบ้าน และทีมสุขภาพ

2) General Palliative care คือ การฝึกอบรมระยะกลางให้แก่ทีมสุขภาพที่มีโอกาสพบผู้ป่วยระยะท้ายมาก เช่น ทีมสุขภาพด้านมะเร็ง โรคมะเร็ง โรคไต โรคผู้สูงอายุ เวชศาสตร์ครอบครัว

3) Primary palliative care คือ การอบรมพื้นฐานให้แก่ทีมสุขภาพทั่วไป ให้ตระหนักและรู้จัก Palliative care และสามารถให้การดูแลแบบ palliative approach

จากการที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้ Palliative care เป็นสาขาหนึ่งของ service plan และทุกโรงพยาบาลต้องจัดตั้ง หน่วยดูแลแบบประคับประคองเพื่อจัดบริการให้ผู้ป่วยที่มีโรคเรื้อรังอยู่ในระยะท้ายที่จำกัดอายุขัย เพื่อรองรับกับสถานการณ์อย่างเร่งด่วนและตอบสนองนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขจึงจำเป็นต้องมีการสร้างทีม ดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคองที่มีความเชี่ยวชาญให้ทันกับความต้องการของสถานการณ์สุขภาพ โดยเปิดโอกาสให้ทีมสุขภาพที่ทำงานด้าน Palliative care อยู่แล้วมาฝึกอบรมให้มีความเชี่ยวชาญ เพื่อรองรับการทำงานด้านนี้ในโรงพยาบาลต่างๆ อย่างเร่งด่วน

ปัจจุบันศูนย์การุณรักษ์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมแพทย์ระยะ 8 สัปดาห์และอบรมแพทย์ที่มีความสนใจและรับผิดชอบดูแลศูนย์ Palliative care ของโรงพยาบาลต่างๆ ซึ่งจากการประเมินโครงการ พบว่าแพทย์กลุ่มนี้ได้ทำงานเป็นหัวหน้าในการพัฒนางาน Palliative care ในโรงพยาบาล และช่วยให้บริการนี้ขับเคลื่อนได้เป็นอย่างดี ศูนย์การุณรักษ์ยังได้ทำหลักสูตรฝึกอบรมพยาบาลดูแลศูนย์ดูแลประคับประคองระยะเวลา 6 สัปดาห์ ซึ่งพยาบาลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นพยาบาลประสานงานศูนย์ดูแลประคับประคอง เพื่อรองรับความต้องการของสังคมและตอบสนองนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ศูนย์การุณรักษ์จึงมีแนวคิดในการทำหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อประกาศนียบัตรสาขาการบริหารผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Graduate Certificate in Palliative Care) โดยมีเป้าประสงค์ให้เกิดแพทย์และพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้าน Palliative care ให้เกิดขึ้นจำนวนมาก โดยคาดว่าจะผลิตได้ปีละ 15-20 คน เพื่อรองรับศูนย์ดูแลประคับประคองทั่วประเทศ

5. กำหนดการเปิดฝึกอบรม

เริ่มเปิดฝึกอบรมในปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป

6. อาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม

อาจารย์ในสาขาการดูแลแบบประคับประคอง ศูนย์การุณรักษ์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด	คุณวุฒิ
1	รศ.นพ.ชาญชัย พานทองวิริยะกุล	คณบดีคณะแพทยศาสตร์ ที่ปรึกษาหลักสูตร	แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ สาขากุมารเวชศาสตร์ - อนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว - Certificate in pediatric clinical nutrition, RCH, Melbourne, Australia. - อนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ อนุสาขากุมารเวชศาสตร์โภชนาการ

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด	คุณวุฒิ
2	รศ.พญ.กมลวรรณ เจนวิถีสุข	รองคณบดีฝ่าย วิชาการ ที่ปรึกษาหลักสูตร	แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญฯ สาขาศัลยศาสตร์ - วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญฯ สาขาศัลยศาสตร์ ตกแต่ง
3	รศ.นพ.อภิชาติ จิระ วุฒิจงษ์	ผู้อำนวยการ โรงพยาบาล ที่ปรึกษาหลักสูตร	โรงพยาบาลศรี นครินทร์ คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญฯ สาขากุมารเวช ศาสตร์ - Certificate in Pediatric Nephrology, Royal Children’s Hospital Melbourne, Australia
4	รศ.พญ.ศรีเวียง ไพโรจน์กุล	หัวหน้าศูนย์กา รณรงค์	ศูนย์การุณรักษ์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล - วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญฯ สาขากุมารเวช ศาสตร์ - อนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ อนุสาขากุมาร เวชศาสตร์สาขาโรคระบบหายใจ - อนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ อนุสาขากุมาร เวชศาสตร์สาขาโรคภูมิแพ้และอิมมูโนวิทยา - Cert Pediatric Pulmonology, Edinburge, UK. - Cert. in Health (Palliative Care), Flinders University, Australia.
5.	รศ.พญ.พนารัตน์ ยิ้มแย้ม	แพทย์ประจำศูนย์	ศูนย์การุณรักษ์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ อนุสาขาวิสัญญี วิทยา - อนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญอนุสาขาเวช ศาสตร์ครอบครัว - อนุมัติบัตรแสดงความรู้ความชำนาญอนุสาขาระงับ ปวด - Basic Certificate Course in Palliative Medicine, KKU.
6.	นพ.อรรถกร รักษา สัตย์	แพทย์ประจำศูนย์	ศูนย์การุณรักษ์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ อนุสาขาเวชศาสตร์ ครอบครัว - Basic Certificate Course in Palliative Medicine, KKU.
7.	นางปาริชาติ เพ็ญสุพรรณ	พยาบาล หัวหน้าหน่วย ประคับประคอง ศูนย์การุณรักษ์	ศูนย์การุณรักษ์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น - ประกาศนียบัตรหลักสูตรระยะสั้นครุฑคลินิกสาขา Palliative Care มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ - Basic Certificate Course in Palliative Care Nursing (BCCPN), KKU. - Certificate of Achievement Distance Education Course In Palliative Care Nursing, Flinders University, Australia.

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด	คุณวุฒิ
8.	นางสาวเฉลิมศรี สรสิทธิ์	พยาบาล ประจำศูนย์การร งศ์	ศูนย์การร งศ์ คณะแพทยศาส ตร มหาวิท ทยาลัยขอนแก่น	- พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการพยาบาลผู้ ใหญ่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น - Basic Certificate Course in Palliative Care Nursing (BCCPN), KKU. - วุฒิบัตรผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง สาขาอายุศาส ตร- ศัลยศาสตร์ (สภากา รพยาบาล)
9.	นางณัฐญา บัวละคร	พยาบาล ประจำศูนย์การร งศ์	ศูนย์การร งศ์ คณะแพทยศาส ตร มหาวิท ทยาลัยขอนแก่น	- พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - ประกาศนียบัตรหลักสูตรระยะสั้นครุคลินิ ก สาขา Palliative Care มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ - ประกาศนียบัตร Basic Certificate Course in Palliative Care Nursing (BCCPN), KKU. - Certificate of Achievement Distance Education Course In Palliative Care Nursing, Flinders University, Australia.
10.	นางสาวแพงพรรณ ศรีบุญลือ	พยาบาล ประจำศูนย์การร งศ์	ศูนย์การร งศ์ คณะแพทยศาส ตร มหาวิท ทยาลัยขอนแก่น	- พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการพยาบาล เวช ปฏิบัติครอบครัว มหาวิทยาลัยขอนแก่น - Basic Certificate Course in Palliative Care Nursing (BCCPN), KKU. - Certificate of Achievement Distance Education Course In Palliative Care Nursing, Flinders University, Australia
11.	นางรัตนาภรณ์ ศิริเกตุ	พยาบาล ประจำศูนย์การร งศ์	ศูนย์การร งศ์ คณะแพทยศาส ตร มหาวิท ทยาลัยขอนแก่น	- พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลศรี มหา สารคาม - พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ ใหญ่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม - ประกาศนียบัตร Basic Certificate Course in Palliative Care Nursing (BCCPN), KKU.
12.	นางสาววิศยา แก่นนาค้า	พยาบาล ประจำศูนย์การร งศ์	ศูนย์การร งศ์ คณะแพทยศาส ตร มหาวิท ทยาลัยขอนแก่น	- พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรม ราช ชนนี สระบุรี - ประกาศนียบัตรการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤติ (ผู้ ใหญ่) - Basic Certificate Course in Palliative Care Nursing (BCCPN), KKU.
13.	นางชุดิมา เทียนทอง	พยาบาล ประจำศูนย์การร งศ์	ศูนย์การร งศ์ คณะแพทยศาส ตร มหาวิท ทยาลัยขอนแก่น	- พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น - ประกาศนียบัตรการพยาบาลผู้ป่วยประ คั บ ประคอง

7. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา

เป็นแพทย์ที่จบวุฒิปริญญาตรีหรือหนังสืออนุมัติบัตรหรือหนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากแพทยสภาในสาขาใดสาขาหนึ่ง และพยาบาลที่จบพยาบาลศาสตร

แพทย์ที่เคยผ่านการอบรม Basic Certificate Course in Palliative Medicine ระยะเวลา 8 สัปดาห์และพยาบาลที่เคยผ่านการอบรม Basic Certificate Course in Palliative Nursing ระยะเวลา 6 สัปดาห์

ของศูนย์การุณรักษ์และประกาศนียบัตรการพยาบาลระดับประกาศนียบัตรของสภาพยาบาลมาก่อน สามารถมาเข้า การอบรม intensive courses ต่อด้วยการฝึกปฏิบัติระยะเวลา 1 เดือน

8. จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม

จำนวน 20 คนต่อปี

9. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรมมีระยะเวลา 1 ปี (ไม่เต็มเวลา รวมระยะเวลาที่ฝึกอบรมที่แหล่งฝึก 12 สัปดาห์)

10. สถานที่ฝึกอบรม

ศูนย์การุณรักษ์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

11. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม แพทย์และพยาบาลที่ผ่านการฝึกอบรม จะต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

1. สามารถให้การวินิจฉัย ประเมิน วางแผนการดูแล ประสานการดูแล ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยเป็น ผู้ป่วยระยะท้ายที่ต้องการการดูแลแบบประคับประคอง

1.1 ให้การคัดกรองและวินิจฉัยผู้ป่วยระยะท้ายที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลแบบประคับประคอง เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการ

1.2 ประเมินอย่างทั่วถ้วนทุกมิติ เพื่อประโยชน์ในการจัดบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้ป่วยและครอบครัวอย่างเป็นองค์รวม

1.3 วางแผนการดูแลซึ่งประกอบด้วยการจัดการอาการ การดูแลด้านจิตสังคมและจิตวิญญาณ การบำบัดฟื้นฟู การดูแลครอบครัว โดยการทำงานแบบสหสาขาวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด

2. มีทักษะการสื่อสารที่ดีทั้งกับทีมสหสาขาและทีมสุขภาพที่ขอรับการศึกษา เพื่อให้ทราบแผนการดูแล ร่วมกัน สามารถสื่อสารข้อมูลเรื่องโรค พยากรณ์โรค แนวทางการดูแลแก่ผู้ป่วยและครอบครัว เพื่อช่วยในการวางแผนการดูแลล่วงหน้า ส่งเสริมให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการดูแล สามารถให้ คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและครอบครัวถึงแหล่งประโยชน์ สื่อสารส่งต่อข้อมูลแก่เครือข่ายเพื่อการดูแลต่อเนื่อง

3. ให้การสนับสนุน ติดตามดูแลครอบครัวตลอดระยะเวลาการเจ็บป่วยของผู้ป่วย จนผู้ป่วยเสียชีวิตและให้ การติดตามดูแลภาวะเศร้าโศก สูญเสีย

4. สามารถใช้ความรู้ด้านจริยธรรมมาประกอบการตัดสินใจกรณีพบปัญหาด้านจริยธรรมในผู้ป่วยระยะ ท้าย ให้การดูแลในบริบทประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อที่ผู้ป่วยและครอบครัวยึดเหนี่ยว

5. จัดบริการแก่ผู้ป่วยและครอบครัวภายใต้ระบบบริการสุขภาพของประเทศ รวมถึงสามารถหาแหล่ง ทรัพยากรในชุมชนมาให้การช่วยเหลือแก่ผู้ป่วย

12. แนวทางการฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมเนื่องจากเป็นหลักสูตรที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถจัดเวลาการฝึกอบรมโดยให้สามารถ ปฏิบัติงานประจำได้ จึงได้จัดหลักสูตรออกเป็นช่วง ดังนี้

ขั้นพื้นฐาน (Basic Palliative Care) ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านพื้นฐาน ระยะเวลา 6-8 สัปดาห์
ขั้นสูง (Advance Palliative care) ซึ่งประกอบด้วย Intensive course ระยะเวลา 1 สัปดาห์ 4 courses และการปฏิบัติงาน 1 เดือน

12.1 การอบรมขั้นพื้นฐาน (Basic Palliative Care)

- **ผู้เข้าอบรมที่เป็นแพทย์** ลงทะเบียนเรียน Basic Certificate Course in Palliative Medicine (BCCPM)

ระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยฝึกอบรมภาคทฤษฎี 1 สัปดาห์และฝึกปฏิบัติ 2 สัปดาห์ กลับไปปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของตนเอง 4 สัปดาห์และเขียนรายงานส่ง กลับมานำเสนอ case discussion และ topic reading ในสัปดาห์ที่ 8 พร้อมสอบ MCQ และ OSCE

- **ผู้เข้าอบรมที่เป็นพยาบาล** ลงทะเบียนเรียน Basic Certificate Course in Palliative Nursing (BCCPN)

ระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยฝึกอบรมภาคทฤษฎี 1 สัปดาห์และฝึกปฏิบัติ 4 สัปดาห์ นำเสนอ case discussion และ topic reading ในสัปดาห์ที่ 6 พร้อมสอบ MCQ และ OSCE

1) วัตถุประสงค์

เพื่อให้แพทย์พยาบาลผู้เข้าอบรมมีองค์ความรู้ และประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายขั้นพื้นฐานระดับกลาง และสามารถนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายที่อยู่ในการดูแลของตนเอง

2) โครงสร้างของการอบรม Basic Certificate Course for Palliative Medicine และ Basic Certificate Course in Palliative Nursing)

3) ระยะเวลาฝึกอบรม 6-8 สัปดาห์ (แพทย์ 8 สัปดาห์ อยู่เต็มเวลา 4 สัปดาห์ พยาบาลอยู่เต็มเวลา 6 สัปดาห์)

ภาคทฤษฎี สัปดาห์ที่ 1 เป็นการเรียนแบบบรรยาย กรณีศึกษา และการอภิปราย โดยครอบคลุมหัวเรื่องที่สำคัญใน Palliative care ประกอบด้วย

“Pain and palliative care for doctors” ระยะเวลา 3 วัน

“Advance course in palliative care” ระยะเวลา 2 วัน

ภาคปฏิบัติ สัปดาห์ที่ 2-3 แพทย์ 2-5 พยาบาล ฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกที่ศูนย์การุณรักษ์ตามตาราง การเรียนในภาคปฏิบัติจะทำให้มีโอกาสเรียนรู้การประเมินผู้ป่วย การจัดการอาการ การดูแลในทุกมิติแบบองค์รวม การสื่อสารกับผู้ป่วยและครอบครัว การเรียนรู้ผ่านการเรียนแบบสังเกตผู้ข้างเตียง การมีประสบการณ์ปฏิบัติกับผู้ป่วยด้วยตนเอง และผ่านการคิดสะท้อนและให้ข้อมูลย้อนกลับ ได้มีโอกาสเห็นระบบบริการผู้ป่วยระยะท้ายที่หลากหลายตั้งแต่ผู้ป่วยใน ผู้ป่วยนอกและการดูแลที่บ้าน นอกจากนั้นจะได้มีโอกาสเห็นระบบการส่งต่อเครือข่ายเพื่อการดูแลต่อเนื่อง ในส่วนของ Basic Certificate Course in Palliative Nursing จะมีการสอนบรรยายในหัวข้อ Specific nursing care เช่น mouth care, wound management และ spiritual issues เพิ่มระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ

ตารางการปฏิบัติงานที่ศูนย์การุณรักษ์ (2-4 สัปดาห์)

วัน/เวลา	7.30-8.30	8.30-10.00	10.00 – 12.00	12.00-13.00	13.00-16.30
จันทร์	Ward round	Admission round	Ward round		Advance dementia PC clinic W1 Consultation
อังคาร	Ward round	Admission round	CKD PC clinic W1,3 Ward round		OPD PC Consultation/New case admission
พุธ	Ward round	Admission round	Liver cancer clinic Ward round	Journal club/ Case discussion	Consultation/New case admission Home visit
พฤหัสบดี	Ward round	Admission round	COPD clinic Ward round		Consultation/New case admission
ศุกร์	Ward round	Admission round	Ward round		Home visit

กิจกรรมภาคปฏิบัติ

- เข้าร่วมการประชุม admission round ทุกเช้า
- Ward round
- ออก OPD palliative care 2 ครั้ง OPC CKD PC, OPD advance dementia PC, OPD liver cancer, OPD COPD ตามความสนใจ
- Palliative grand round 1 ครั้ง
- เข้าร่วมในการทำ family conference อย่างน้อย 2 ครั้ง
- ออกเยี่ยมบ้าน 2 ครั้ง
- รับผู้ป่วยใหม่ 1-2 ราย และทบทวนผู้ป่วยเก่าอย่างน้อย 1-2 ราย
- เขียนรายงานส่ง 1 ฉบับ

แพทย์กลับไปปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของตนเองในสัปดาห์ที่ 4 – 7

- เขียนรายงานผู้ป่วยระยะท้ายที่ดูแลในหน่วยงานของตนเองส่ง 2 ราย นำมาเสนอในสัปดาห์ที่ 8 หนึ่งราย
- เตรียม topic presentation 1 เรื่องตามหัวข้อที่กำหนด และนำเสนอในรูปแบบ power point ในสัปดาห์ที่ 8 พร้อมส่งรายงานฉบับเต็ม

สัปดาห์ที่ 6 พยาบาล และ สัปดาห์ที่ 8 แพทย์

- นำเสนอ Topic presentation และ case presentation
- สอบ MCQ และ OSCE
- Course feed back
- Log book มีการบันทึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และต้องได้ครบตามที่กำหนด

4) การประเมิน การฝึกอบรม Basic Certificate Course in Palliative Medicine และ Basic Certificate Course in Palliative Nursing ประกอบด้วยภาพทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และการประเมินทักษะ

4.1 Knowledge (20 คะแนน)

Multiple choice questions 40 ข้อ 20 คะแนน

4.2 Psychomotor (10 คะแนน)

OSCE 10 คะแนน

4.2 Attitude (10 คะแนน)

4.4 Practical (15 คะแนน)

ภาคปฏิบัติครบ แพทย์ 2 สัปดาห์ พยาบาล 4 สัปดาห์

4.5 Assignments (45 คะแนน)

Report 15 คะแนน (3 ฉบับ)

Case Presentation 10 คะแนน

Topic Presentation 15 คะแนน

Log Book 5 คะแนน

คะแนนผ่าน 60%

* ต้องเข้าฟังภาคบรรยายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

* ต้องเข้าภาคปฏิบัติไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

5) Topic Presentation

- Cancer pain
- Neuropathic pain
- PC in HIV/AIDS
- Renal palliative care
- Palliative care in end-stage heart diseases
- Palliative care in end-stage respiratory disease
- Palliative care in advance dementia
- Pediatric palliative care
- Geriatric palliative care
- Fatigue
- Anorexia/cachexia
- Delirium
- Depression
- Hydration and nutrition at the end of life
- Palliative care in ICU/ER
- Prognostication
- Communication issues
- Psychosocial/spiritual issues
- Carer issues
- Wound management
- Specific nursing care in PC

6) Course Curriculum Basic Certificate Course in Palliative Medicine and Palliative Nursing

Module 1 Introduction to Palliative care

- The WHO definition and principles of palliative care.
- Spectrum of diseases needing palliative care. Inclusion criteria and disease trajectory.
- Service models and how to organize services.
- Current situation of palliative care in Thailand and global perspectives.

Module 2 Assessment

- Holistic assessment
- Family assessment

Module 3 Pain assessment and management

- Pathophysiology of pain.
- Classification of pain.
- Pain assessment.
- General principles of pain management.
- WHO analgesic ladder
- Cancer pain
- Opioids for pain management.
- Adjuvant analgesics.
- Difficult to treat pain: Neuropathic, bone, incident pain.
- Rapid titration of pain
- Non-pharmacological management of pain.

Module 4 Non-pain symptoms

- Respiratory symptoms: Dyspnea, cough, hemoptysis, pleural effusion.
- Gastrointestinal symptoms: Nausea vomiting, constipation, anorexia/cachexia, ascites, gut obstruction.
- Neurological symptoms: Anxiety, depression, delirium.
- Fatigue
- Non-pharmacological management

Module 5 Nursing issues

- General nursing care
- Management of fungating wound, ostomy care, wound care.
- Subcutaneous administration of drugs in palliative care.

Module 6 Psychosocial/spiritual care and bereavement care

- Psychosocial and spiritual care
- Grief and bereavement
- Caring the carers

Modules 7 Communication in palliative care

- Emotional reactions to illness and treatment
- Handling denial, anger, crying
- Breaking bad news
- Conducting family conference
- Communicating goals of care and advance care planning

Module 8 Palliative care in specific diseases/conditions

- HIV/AIDS
- Neurological diseases
- End-stage respiratory diseases
- End-stage heart failure
- End-stage renal failure
- Pediatric palliative care
- Geriatric palliative care

Module 9 Last hours of life

- Concept of good death
- Diagnosis of imminent dying
- Management of symptoms at last hours of life
- Palliative sedation

Module 10 Ethic and law

- Medical ethics
- Truth telling and shared decision making
- Principle of life and death, Principle of proportionality, Principle of double effects
- Advance care planning and advance directives
- Medical futility
- Withhold/withdrawal of life supports
- Withdrawal of artificial feeding and fluid in dying patients
- Euthanasia

12.2 การฝึกอบรมขั้นสูง (Advance Palliative care)

เป็นการอบรมต่อยอดจาก Basic Certificate Course in Palliative Medicine และ Certificate Course in Palliative Nursing โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ แพทย์และพยาบาลอบรมร่วมกันแบบทีมสหสาขาวิชาชีพ

1) วัตถุประสงค์

เพื่อให้แพทย์พยาบาล ผู้เข้าอบรมมีองค์ความรู้ระดับสูง และได้รับประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายขั้นสูง และสามารถนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายที่มีความซับซ้อนที่อยู่ในการดูแลของตนเอง

2) โครงสร้างของการอบรม (Advance Palliative care)

3) ระยะเวลาฝึกอบรม ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ประกอบด้วย

Intensive course ระยะเวลา 1 สัปดาห์ 4 คอร์ส เดือนเว้นเดือน แต่ละคอร์ส

ประกอบด้วย

- การฝึกอบรมปฏิบัติการในหัวข้อเฉพาะระยะเวลา 2 วัน ได้แก่ Palliative care in advance dementia, Palliative care in critical care settings, Palliative care in non-cancer: ESRD, COPD, Stroke, Pediatric Palliative care, difficult symptom management, etc.
- Teaching round การสอนแสดงระยาระกรณีผู้ป่วยในหอผู้ป่วยระยะเวลา 3 วัน

4) การฝึกภาคปฏิบัติ

สามารถเลือกสถานที่ฝึกปฏิบัติได้ 2 แห่งคือ

4.1 การปฏิบัติงานที่ศูนย์การุณรักษ์ (1 เดือน)

ตารางการฝึกภาคปฏิบัติที่การุณรักษ์

วัน/เวลา	7.30-8.30	8.30-10.00	10.00 – 12.00	12.00-13.00	13.00-16.30
จันทร์	Ward round	Admission round	Ward round		Advance dementia PC clinic W1 Consultation
อังคาร	Ward round	Admission round	CKD PC clinic W1,3 Ward round		OPD PC Consultation/New case admission
พุธ	Ward round	Admission round	Liver cancer clinic Ward round	Journal club/ Case discussion	Consultation/New case admission Home visit
พฤหัสบดี	Ward round	Admission round	COPD clinic Ward round		Consultation/New case admission
ศุกร์	Ward round	Admission round	Ward round		Home visit

กิจกรรมภาคปฏิบัติที่ศูนย์การุณรักษ์

- เข้าร่วมการประชุม admission round ทุกเช้า
- รับผู้ป่วยใน ประเมิน วางแผนการดูแล สื่อสารเรื่องโรค ทำแผนการดูแลล่วงหน้ากับผู้ป่วยและครอบครัว จัดการอาการภายใต้การกำกับของอาจารย์ ติดตามผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องจนจำหน่าย ทำการส่งต่อและ

เยี่ยมบ้าน

- ออก OPD palliative care ทุกสัปดาห์ OPC CKD PC, OPD advance dementia PC, OPD liver cancer, OPD COPD ตามกำหนด
- เข้ากิจกรรมวิชาการ อ่านวารสาร

4.2 การฝึกปฏิบัติงานที่ Hospis Malaysia (1 เดือน)

ตารางการฝึกปฏิบัติงานที่ Hospis Malaysia ระยะเวลา 1 เดือน

วัน/เวลา	8.30-10.00	10.00 – 12.00	12.00-13.00	13.00-16.30
จันทร์	Admission round	Home visit		Home visit
อังคาร	Admission round	Home visit		Home visit
พุธ	Admission round	Day care clinic		
พฤหัสบดี	Admission round	Home visit		Home visit
ศุกร์	Admission round	Home visit		Home visit

เนื่องจาก Hospis Malaysia เป็นองค์กรที่ให้การเยี่ยมบ้าน โดยไม่มีหอผู้ป่วยใน กิจกรรมจึงเป็นการเยี่ยมบ้าน ผู้ผ่านการอบรมจะได้มีโอกาสร่วมกิจกรรม day care ได้มีโอกาสเห็นการทำงานของเภสัชกรในการจัดหา เทรียมยาสำหรับพยาบาลในการเยี่ยมบ้าน

5) การประเมินการในส่วนของอบรมขั้นสูง

- การเข้า intensive course ครบ 4 ครั้ง กรณีผู้เข้าอบรมไม่สามารถเข้าในคอร์สใดคอร์สหนึ่ง สามารถมาเข้าในปีการศึกษาต่อไปได้ และรับประกาศนียบัตรเมื่ออบรมครบตามเวลาที่กำหนด
- จัดให้มีการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินความรู้ ความก้าวหน้าของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อทำการแก้ไขและปรับปรุง การประเมินผล ได้แก่ การประเมิน การดูแลผู้ป่วยด้าน clinical skill, knowledge, performance, responsibility, ethics และ human relationship ผลการประเมินต้องอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก

6) การประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อรับประกาศนียบัตรสาขาการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบ ประคับประคอง

- ผู้เข้าฝึกอบรมต้องผ่านการประเมินในการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน (Basic Palliative Care) ซึ่งได้แก่ Basic Certificate Course in Palliative Medicine และ Basic Certificate Course in Palliative Nursing ก่อนจึงจะเข้ารับการฝึกอบรมต่อยอดขั้นสูงได้
- การอบรมขั้นสูงประเมินการฝึกปฏิบัติงาน และผู้เข้าอบรมเขียนบทความหนึ่งเรื่องที่มีการค้นคว้าหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างละเอียด

13. การประเมินคุณภาพการฝึกอบรม

- 1) หลักสูตร มีการทบทวนและปรับหลักสูตรทุก 3 ปี โดยปรับตามสภาวะแวดล้อมของการจัดบริการด้านการดูแลระดับประคองและความก้าวหน้าขององค์ความรู้ด้านการดูแลระดับประคองในประเทศไทย
- 2) ผู้สอน มีการพัฒนาคุณวุฒิของผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาความสามารถด้านการสอน การถ่ายทอดองค์ความรู้
- 3) วิธีการสอน พัฒนาสื่อประกอบการสอนที่เหมาะสม ซึ่งสามารถให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการสอนผู้อื่นได้ รวมถึงการพิจารณาการสะท้อนกลับของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ในการปรับหลักสูตรและวิธีการสอน
- 4) มีการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนหลังจบหลักสูตร